

Največji slovenski dnevnik  
v Združenih državah  
Velja za vse leto - \$6.00  
Za pol leta - \$3.00  
Za New York celo leto - \$7.00  
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

# GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in  
the United States.  
Issued every day except Sundays  
and legal Holidays.  
75,000 Readers.

List slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CHELSEA 3878

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CHELSEA 3878

NO. 83. — STEV. 83.

NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 9, 1930. — SREDA, 9. APRILA 1930

VOLUME XXXVIII. — LETNIK XXXVIII.

## DELOVANJE SUBMARINOV BO PRECEJ OMEJENO

### TRGOVSKIH LADIJ NE BODO SMELI PREJ POTOPITI, DOKLER NE BO REŠENA VSA POSADKA

Nove določbe bodo vključene v mednarodno pravo ter bodo predložene vsem vladam v odobrenje. — Submarini se morajo držati istih določb kot so veljavne za ostale bojne ladje. — Francija je prodrila s svojo zahtevo.

LONDON, Anglija, 8. aprila. — Poseben odbor londonske razorožitvene konference je sprejel važne določbe, kojih namen je napraviti vojevanje na morju nekoliko bolj človečansko.

Te določbe smatrajo za največji uspeh, kar so jih dosedaj dosegli v Londonu zborujoči delegati.

Sklep vključen v določbe mednarodnega prava ter predložen vsem vladam v odobrenje.

V bodoče bodo veljali za submarine isti predpisi kot veljajo za ostale vojne ladje, nahajajoče se na visokem morju.

Submarini ne bodo smeli potopiti nobene trgovske ladje, dokler ne spravijo na varno vseh potnikov, članov posadke in ladijskih listin.

Ni dovolj, da spravijo potnike in moštvo v rešilne čolne, kajti rešilnega čolna se nikakor ne more smatrati za varen prostor, posebno če se nahaja v bližini skalovite obale ali pa sredi viharnega morja.

Ljudi je treba spraviti na kako drugo ladjo, ki jih mora varno prevesti na kopno.

Glede velikosti podmorskih čolnov se je vnela živahna debata.

Razen zastopnikov Francije so vsi zatrjevali, da dva tisoč ton popolnoma zadostuje za submarin, dočim je Francija že zgradila oziroma ima v gradnji tri submarine po 2880 ton.

Slednjic je bilo določeno, da sme vsaka veltsila v prihodnjih petih letih zgraditi tri take submarine.

Opremljeni bodo s šestpalčnimi topovi, dočim smejo ostali submarine imeti edinole petpalčne topove.

### V ENEM DNEVU DVAKRAT - OBSOJEN NA SMRT

BELFAST, Irsko, 8. aprila. — Delavec Samuel Cushman je najbrž edini človek v zgodovini moderne Irske, ki je bil tekom enega dne dvakrat obsojen na smrt. Obsojen je bil, ker je usmrtil nekega pismoštevca ter ga oropal za tristo dolarjev. Sodnik ga je obsodil na smrt, in sicer je določil smrtno kazen za dan 15. aprila 1929.

Komaj so ga odvedli v celico, je sodnik spoznal svojo zmotu. Ukazal ga je privedi nazaj, nakar ga je ponovno obsodil na smrt z izpremembo, da bo izvršena smrtna kazen dne 15. aprila leta 1930 ne pa 1929 kot je rekel v prvem sliučaju.

### EGIPT PRIPRAVLJEN NA ARBITRACIJO

KAJIRA, Egipt, 6. aprila. — Egiptovska vlada je končno privolila v arbitracijo dolgo zavlečenega slučaja, ki je bil predmet pogostih izmenjav med Kajiro in Washingtonom.

Joseph Davies, ki se je vrnil v New York ta teden z "Mauretanijsko", je obiskal Egipt v zvezi s tem slučajem in posrečilo se mu je prepričati tamonjne oblasti o pravčnosti ameriških zahtev.

### IZPREMEMBE V WEST POINTU

WEST POINT, N. Y., 8. aprila. — Ameriška vojska akademija je izpostavljena resnim problemom. Zavedu manjka pitne vode in nima dovolj prostora za vežbanje.

Gener. major William R. Smith je izjavil, da bo treba mnogo popravil in izboljšanj, predno bo akademija odgovarjala svojemu namenu.

Poslopje je staro že stopetdeset let.

### PREKINJENJE ODNOSAJEV MED FRANCIJO IN SOVJETI?

PARIZ, Francija, 7. aprila. — Vsi del stalnih naporov, da zanetijo vstaje v francoskih kolonijah, je francoski kolonialni inštitut sprejel resolucijo, s katero poziva vlado, naj prekine odnose s sovjetsko Rusijo.

— Kolonialni minister sam je priznal, da so boljševiki zanetili zadnje vstaje v Yen zalivu v Indokini, — se glasi v resoluciji. — Vse boljševiške organizacije zasledujejo cilj, da korumpirajo naše vojake ter pospešijo vstaje med njimi, na kratko, da povzročijo naš ekonomski pogin. Bedasto bi bilo izdajati milijone za razvoj naših kolonij, če bi se jih sovjeti polastili.

### LAHI NIMAJO VEČ UPANJA V POGODBO

Posvetovanja med MacDonaldom in Dumesnilom ne bodo prinesla nobenih posebnih uspehov.

LONDON, Anglija, 8. aprila. — Dogovor med petimi silami je sedaj praktično nemogoč, po naziranjih italijanske delegacije. Zunanji minister Dino Grandi se je posvetoval z angleškim ministrom Hendersonom glede predlaganega varnostnega dogovora.

Pred odhodom mu je izrekel kabinet vse zaupanje, ministr. predsednik Tardieu mu je pa dal polnomoč, da se lahko pogaja glede vsega.

Tardieu je moral ostati v Parizu, kjer skuša uveljaviti v senatu in poslanski zbornici proračun.

Francija bo baje sprejela angleško razlago drugega paragrafa petnajstega člana glede dogovora o Ligi narodov.

Vladne oblasti zjavljajo, da pa to ne pomenja dosti in da Francija ne bo s tem zadovoljna.

Nekateri tudi domnevajo, da ima francoski zunanji minister posevme nove načrte, s katerimi bo presenetil ostale delegate.

Italijani izjavljajo, da ne vedo ničesar o tej formuli.

### LONGWORTH ODPOTOVAL NA JUG

WASHINGTON, D. C., 7. apr. — Privikrat, odkar je Longworth speaker poslanske zbornice, je naprosil za dopust več kot enega dne. Dobil je dovoljenje, da se sme odstraniti za tri dni od svoj poslanske zbornice. Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki je dajala dopust, ter imenovala kongresnika Tilsona začasnim speakerjem. Longworth namerna preživeti svoje kratke počitnice v South Carolini. Odsel bo v Aiken in pozneje v Charleston, kjer se upa udeležiti otvorjenja 250-letnice tega mesta. Mrs. Longworth je v Chicagu, kjer se bo udeležila zadnjih štadijev kompanje med McCormikom ter Dencenom za senatno nominacijo.

Proklam. acija pravi, da naj predsednik Mosecki, razpusti parlament ter razpiše nove volitve, če noče poslušati sedanjega parlamenta, da se odloči vprašanje med parlamentom ter maršalom Pilsudskim. Take volitve naj bi bile postene in naj izražajo resnično mnenje poljskega naroda.

### ADVERTISE IN "GLAS NARODA"

### A. BRIAND JE DOBIL POLNOMOČ

Splošno se domneva, da se je vrnil francoski zunanji minister Briand v Pariz s povsem novimi načrti.

PARIZ, Francija, 8. aprila. — Danes je odptoval od tukaj v London francoski zunanji minister Aristide Briand, kjer se bo posvetoval z angleškim ministrom Hendersonom glede predlaganega varnostnega dogovora.

Pred odhodom mu je izrekel kabinet vse zaupanje, ministr. predsednik Tardieu mu je pa dal polnomoč, da se lahko pogaja glede vsega.

Tardieu je moral ostati v Parizu, kjer skuša uveljaviti v senatu in poslanski zbornici proračun.

Francija bo baje sprejela angleško razlago drugega paragrafa petnajstega člana glede dogovora o Ligi narodov.

Vladne oblasti zjavljajo, da pa to ne pomenja dosti in da Francija ne bo s tem zadovoljna.

Nekateri tudi domnevajo, da ima francoski zunanji minister posevme nove načrte, s katerimi bo presenetil ostale delegate.

### ZAHTEVAJO KONEC DIKTATORSTVA

VARŠAVA, Poljska, 7. aprila. — Vse stranke leveice in centroma so objavile v nedeljskih listih proklamacije, v kateri opisuje sedanji politični položaj ter zahtevajo odstranjenje diktatorstva ter ustanovljenje novega parlamenta.

Proklam. acija pravi, da naj predsednik Mosecki, razpusti parlament ter razpiše nove volitve, če noče poslušati sedanjega parlamenta, da se odloči vprašanje med parlamentom ter maršalom Pilsudskim. Take volitve naj bi bile postene in naj izražajo resnično mnenje poljskega naroda.

### GOVERNER RITCHIE BO ZOPET KANDIDIRAL

BALTIMORE, Md., 7. aprila. — Governer Ritchie je danes objavil, da se bo potezal za zopetno nominacijo. To bo že njegov četrti termin.

Governer je sicer objavil že lanskega novembra, da bo zopet kandidiral, a ni tega tako odločno rekel kot sedaj.

### GANDHI IZZIVA POLICIJO, TODA BREZ USPEHA

Na stotine oseb je nabiralo sol in pričakovalo svojega mojstra. — Nadaljni trije Gandhijevi pribočniki aretirani.

BOMBĀY, Indija, 8. aprila. — Mahatma Gandhi je danes izpolnil svojo obljubo ter posetil vas Aad, kjer se je večeraj završil spopad med policisti in vstaji.

Takoj po svojem prihodu je izzval policijo, ki je prejšnji dan izjavila, da ga bo aretirala, toda policija se ni brigala zanj.

Iz sosednjih vasi je dospelo v Aad nekako tritisose oseb, da slišijo voditelja indijske vstaje. Vsi so pričakovali, da bo zastran svojega govora aretirani, kar se pa ni zgodilo.

Mučica ljudi je prepevala posebno revolucionarno himno. Na stotine prostovoljcev se je sleklo dopasu ter pričelo nabirati sol, ne oziraje se na vladno prepoved. Ko so nabrali sol, so čakali povelja svojega mojstra.

Gandhi se je pripeljal z avtomobilom ter takoj nato nagovoril množico.

Ko je stal na odru, je bil podobno božanstvu. Okoli njega so se zgrnili otroci in ženske ter se skušale dotakniti njegovega oblačila.

Medtem se je v Bombay nadaljevala vstaja proti angleški vladi, ne da bi se policija kaj posebno brigala za to.

Včeraj so bili aretirani trije glavni Gandhijevi pribočniki. Policija jih je obdoločila, da so na nepostaven način pridobivali sol.

Sol, katero so nabrali in rafinirali vstajski nacionalisti, je bila naprodaj po različnih cenah.

Dosedaj so zaprli že več kot sto oseb. Nadaljne aretacije bodo sledile v prihodnjih dneh.

### POSLEDICE CIGARETE



V Bayside, Long Island, je živela družina, ki je imela na stanovanju nekega Poljaka. Poljak je imel navado, da je zvečer v postelji kadil. Tudi pred par dnevi je prižgal cigareto — in zaspal. Najprej se je vnela odeja, kmalu nato je bila pa vsa hiša v plamenih. Sedem oseb je zgorelo. Razvaline hiše vidite na sliki.

### USPEŠNOST PARIŠKE POLICIJE

Iz francoskega glavnega mesta so izginile organizirane roparske tolpe. Zločine povzročajo le posamezniki, ne pa gange.

PARIZ, Francija, 8. aprila. — Eden najbolj ponosnih Parizanov je Jean Chiappe, načelnik pariške policije. Možak je nekaj diktator, ki je pa nadvse ponosen, da se mu je posrečilo iztržiti takozvane gange.

Chiappe, priznava, da se v Parizu še vedno završi dosti zločinov, toda na vesti jih imajo posamezniki, ne pa organizirane skupine.

Tukajšnja policija se poslužuje povsem drugačnih metod kot na primer policija v Združenih državah.

Marselies, ki je tako razupit kot Chicago v Ameriki, ima dosti umorov in ropov, ki pa niso bili izvršeni na organiziran način.

Francija ne pozna organiziranih lopovov.

Pariški policijski načelnik je strah in trepet vseh apšejev. Istotako se se boje njegovih uniformiranih policistov. Francoski policisti so prijavili napram ženskam in osorni napram moškim.

Vsi pariški policisti se rekrutirajo iz provinc in vsled tega nimajo med zločinskim svetom nikakih prijateljev.

### STAVKA NA CUBI

HAVANA, Cuba, 6. aprila. — Delavski voditelji nameravajo dne 15. maja vprizoriti štrajk v vseh industrijah, na železnicah in vseh javnih utilitetah. Čeprav sta sedaj razpuščeni dve največji delavski organizaciji ter so njih voditelji deloma v ječi, pričakujejo vendar pristajati delavskega gibanja, da bodo vsi delavci zastavkali na ta dan. Dvomi pa se o tem, da bi izdala vlada dovoljenje za veliko paradno ali kak večji sestanek.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Združenih državah.

### KAJ-ŠEK JE ZAPRETEL ŠTUDENTOM

Pravi, da je bil namen protiangelskih demonstracij diskreditirati nankinško vlado. — Banditi ogrožajo Kiukiang.

NANKING, Kitajska, 8. aprila. — Predsednik nacionalistične vlade, Čang Kaj-Šek, je rekel večeraj časnikarskim poročevalcem, da imajo protiangelske demonstracije kitajskih dijakov važen političen pomen. Demonstracije pospešujejo tako reakcionarni elementi kot tudi komunisti, da na ta način oslabe nacionalistično vlado.

Kaj-Šek je rekel, da bo vprizorila vlada drastične odredbe proti dijakom in agitatorjem ter če bo treba, z orožjem zatrla vse take aktivnosti.

Če ne bo drugače, bomo nekaj dijakov postrelili in vsa učilnica zaprli. Jaz imam dovolj zaveznikov in prijateljev, in operacije proti severni Kitajski bodo kmalu v teku.

S tem je misli predvsem Čang Hsue Lianga, guvernerja Mandžurije, ki je že začel pošiljati kanonske čolne v Tjangtao.

Tukaj so se večeraj završile protiangelske demonstracije, ko so se pojavili dijaki pred angleškim konzulatom ter delili letake.

Pri tej priliki so se tudi zgražali nad angleškim imperijalizmom. Oblasti so dijake razpršile ter part voditeljev zaprle.

SANGHAJ, Kitajska, 8. aprila. — Sem so uspela poročila, da ogrožajo banditi Kiukiang v provinci Kwangsi, kjer so zbirali inozemski misijonarji.

Po Yangtsee reki je odplul neki ameriški kanonski čoln ter dobil povelje zavarovati misijonarje.

Iz osrednjega dela Kitajske prihajajo nadaljna poročila o divjanju kitajskih banditov.

### DENARNA NAKAZILA

ZA VAŠE RAVNANJE NAZNAJAMO, DA IZVRŠUJEMO NAKAZILA V DINARJIH IN LIRAH PO SLEDEČEM CENIKU:

v Jugoslavijo		v Italijo	
Din 500	\$ 9.35	Lir 100	\$ 5.75
" 1000	\$ 18.50	" 200	\$ 11.30
" 2500	\$ 46.00	" 300	\$ 16.80
" 5000	\$ 91.00	" 500	\$ 27.40
" 10,000	\$ 181.00	" 1000	\$ 54.25

### IZPLAČILA V DOLARJIH:

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30 — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nami sporazumete glede načina nakazila.

Izplačila po pošti so redno izvršena v dveh do treh tednih.

MUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJIBINO 75c.

### SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street New York, N. Y.

Telephone: Barclay 0380

"Glas Naroda"

Owned and Published by SLOVENIC PUBLISHING COMPANY (A Corporation)

Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers: 215 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA" (Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Table with subscription rates for various durations and locations like New York, Canada, and foreign.

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniši nedelj in praznikov.

Dopis brez podpisa in osebnosti ne bo priobčujeno. Denar naj se blagovno pošilja po Money Order.

"GLAS NARODA", 215 W. 18th Street, New York, N. Y. Telephone: Chelsea 3378

ANGLEŠKA VLADA V ŠKRIPCIIH

V Indiji se bliža kriza svojemu višku. Angleška vlada bo morala prejalisej poseci vmes.

Vlada ne more držati rok križem in gledati Gandhija, kako krši angleške postave.

Če bi mirno gledala, bi s tem sistematično podpihovala vstajo ter dajala vzpodbudo kampanji za civilno nepokorščino.

S tem, da je dala aretirati par Gandhijevih pristašev, ni dosegla dosti.

Glava in voditelj je Gandhi, in dokler se njemu nič ne zgodi, toliko časa bodo Indijci prepričani, da je izgubila Anglija premoč nad indijskim prebivalstvom.

Če pa aretira Gandhija in njegovo družino, bo izbruhnil resen boj.

Fanatične indijske mase se bodo boja aktivno udeležile, in vsa Indija se bo izpremenila v morje plamenecih strasti.

Mahatma Gandhi ravna povsem sistematično. Njegovo romanje proti solinam je širilo razpoloženje in ustvarjalo psihozo, ki je potrebna za pristno gibanje mas.

Pozornost prebivalstva je bila obrnjena na bodoče dogodke, napetost je narasla, stomilijunske indijske mase so z nestrpnostjo pričakovale nadaljnjih razvojov.

Sledilo je drugo razdobje — nepostavno pridobivanje soli — kojega se je udeležilo že na tisoče oseb.

Ker je sol v Indiji vladni monopol, pomenja vsako privatno pridobivanje soli kršenje postav.

Indijska vlada ni dosedaj še nikogar kaznovala, ki je pridobil sol nepostavnim potom, če je imel sol za svojo lastno uporabo, to je, če je ni dal komu drugemu oziroma prodal.

V tem slučaju imamo nekaj sličnega z našo suhaško zakonodajo, ki dovoljuje izdelovanje sadnih in grozdnih sokov za lastno domačo uporabo, oziroma takih izdelovalcev kazensko ne zasleduje.

Mahatma Gandhi si pa prizadeva izsiliti kazensko zasledovanje. Vsled tega je naročil, naj se tako pridobljeno sol na dražbi proda ter je pozval svoje prijatelje in pristaše indijske neodvisnosti, naj kupujejo in naj se poslužujejo le te soli.

To bo pa izzvalo krizo, katere angleška vlada ne bo mogla še naprej ignorirati.

Angleška delavska vlada bo mogoče strmoglavljena, še predno se bo kriza razvila. Dosti boljše bi bilo za MacDonalda, da prej odstopi, predno začne reševati vprašanje indijske neodvisnosti.

Angleški konservativci so dobro vedeli, kaj so počeli, ko so se vedno skrbno izogibali v važnih vprašanjih konflikta z delavsko vlado.

Konservativci čakajo trenutka, da bi si angleška delavska vlada osmodila prste ob Indiji in bi morala odstopiti, narkar bi se konservativci pojavili kot rešitelji domovine.

Kralj s trgovskim talentom.

Pariski listi poročajo o epizodi iz ene najelegantnejših pariških restavracij. Bivši kralj Amanullah je sedel s kraljico in prijatelji pri obedu. Še predno so prinesli tuho, je zapeel telefon. Amanullah je dvignil slušalko in zaklical: "Da, kupite!" Potem je šel obed mirno svojo pot. Ko so prinesli črno kavo, je znova zapeel telefon. Amanullah je zopet dvignil slušalko in zaklical: "Da, prodajte!" Slednje se je smeje obrazil k svoji družbi in ji povedal, da je pravkar zaslužil toliko tisočakov. Pred obedom je naročil svojemu agentu na bar, naj kupi čim več vrednostnih papirjev. Med obedom je vrednost dotičnih papirjev rapidno poskočila in tako je Amanullah zaslužil toliko, kolikor je porabil za svojo selitev v Evropo. Da selitev ni bila poceni, je razvidno, že iz tega, da je najel Amanullah zase in za svoje spremstvo razkošen parnik in je moral imeti tudi na železniščah posebne vagonce. Bivši kralj je pa tudi sicer verziran v trgovskih poslih. Med drugim se mu je posrečilo odnesti v izgnanstvo okrog 3 milijone. Zavest, da bo lahko dobro živel tudi v izgnanstvu, ga tolaži in bodri tako, da ne misli več na svojo domovino, katero je hotel modernizirati.

Iz Slovenije.

Smrtna nesreča in vliom.

Stari pregovor, da rudar nosi mrvaško srajco, kadarkoli gre v jamo, je, žal, zopet potrdila tragična nesreča, ki se je primerila v Aleksandrovem rovu v Zagorju. Ugonobila je življenje 25-letnega pridnega in poštenega rudarja Franceta Šinkovca.

Pant je nedavno prišel od vajakov in je bil sprejet v službo pri zagorskem rudniku. Zaposlen je bil v gornjem horizontu pri premikanju huntu in je dvigalo in iz njega. Po usodnem naključju pa se je fant zamotil in je pošnil prazni hunt proti odprtini, odkoder prihajajo iz jame napolnjene hunte. Šinkovec je skušal hunt zadržati in je bilo zanj usodno. Hunt je zgrmel v globino 175 m, preko njega pa je vrgla Šinkovca, ki je na dnu prepad obtelet ves razmesarjen. Strašna nesreča je po vsej dolini vzbudila najgloblje sočustvanje.

V Mediji-Izlakeh je bil nedavno noč izvršen drzen vliom. Prvotne govornice, da je bila izropana poštna blagajna, niso osnove, pač pa so vliomci vdrlji v klet trgovca in gostilničarke Zajčeve, ki je obnem odpravica tamošnje pogodbene pošte. Nabrali so si vina, jectiv in tobaka ter odnesli tudi 500 Din gotovine. Orožniki, ki vodijo preiskave, so aretirali nekega mladega osumljenca.

Sodba v kanagaljejski aferi. Pred malim senatom ljubljanskega deželnega sodišča se je pričela razprava zaradi zlorabe uradne oblasti in napeljevanja k malverzacijam. Razpravo je vodil predsednik senata s. sv. Iv. Kralj, sodnika-prisednika sta bila Ferdinand Merala in dr. Kobal. Pred sodiščem se je zaključila znana "kanagaljejska afera", ki je lani dvignila v Ljubljani mnogo prahu. Prišli so lani 13. marca na sled, kako so manipulirali s takozvanimi "svobodnicami", ki jih izdaja mestni dohodarstveni urad za vino, odpejlano iz založnih klet v ljubljansko okolico ali drugam. Najprej so organi dohodarstvenega urada založili nekega Dalmatinca, ki je skušal čez užitniško crto v Moste izveziti večjo množico "voče", odnosno vina, ki je bilo prav močno zmešano z vodo. Nadzorniku mestnega dohodarstvenega urada Fortiču pa se je napolned posrečilo, da je odkril še druge malverzacije s svobodnicami. Na občinski in občastni trošarinski dokladi sta bila takrat oškodovana občina Moste za 93.925.34 Din in občastni odber za 16.271.55 Din.

Državni tožitelj je naperil obtožbo proti takratnemu podpregledniku finančne kontrole Alojziju Satlerju, rojenemu 22. junija 1894 v Ljubljani, zaradi zločinov zoper službeno dolžnost in proti štirim soudeležencem: Špiri Laburi, 39. letnemu gostilničarju iz Šibenika, kmetu 29-letnemu Lonardu Laburi iz Vedmeta, posestniku v smu 21-letnem Marjanu Laburi ter gostilničarju na Zaloški cesti 34-letnemu Krsti Zaninoviču. Po prečitani obtožnici se je pričelo zasliševanje obtožencev, ki je trajalo dobri dve uri. — Alojzij Satler, ali se cutite krivega? Ali priznate, — je predsednik vprašal prvega obtoženca.

Res je. Priznam vse. Težke rodbinske razmere so me privedle do tega. Bil sem v dolgovi in nisem mogli zhajati.

V nadaljnem je Satler do vsenu podrobnostih pojasnil manipulacije s svobodnicami. Ostali obtoženci so vsi odločno zanikali soudeležbo pri manipulacijah in vsako krivdo.

Priča pod nadzornik finančne kontrole P. Držaj je pojasnil, kako je bila ugotovljena celotna škoda. Satlerjeve manipulacije so bile dokaj preproste, dogodile so se pri financii še bolj zvite goljufije. Obtoženi Zaninovič je po razkritju afeze pred njim skesano vse priznal, se jokal in škodo poravnal.

Obsojeni so bili: Alojzij Satler zaradi zločinov zoper službeno dolžnost na 13 mesecev težke ječe ter v izgubo častnih državljanjskih pravic za 2 leti — proti njemu se je uporablil novi kazenski zakon, ker je milediši, proti ostalim obtožencem pa stari avstrijski zakon (§ 105) — Špiro Labura in Leonard Labura vsak na 4 mesece težke ječe, Marijan Labura na 2 meseca težke ječe, Marijan Labura na 2 meseca težke ječe in Krsta Zaninovič na 6 tednov težke ječe.

Branitelji so prijavili proti sodbi revizijo.

Krivo je pričala. Polona iz Senčurja pri Kranju ima že sedem križev. Prevzičkarica je. In taki ljudje so zelo sitni, zadržljivi in prepirljivi. Zaradi vžitka se je začela pravdati s svojim zetom Francetom Vidmarjem. Lani 17. novembra je njeno pobožno dušo zasenčila zlobna misel. Vložila je na državno tožilstvo v Ljubljani ovadbo proti Francetu Vidmarju zaradi težke telesne poškodbe. V ovadbi je trdila, da je Francet Vidmar nekega dne v novembru že leta 1928 (torej po enem letu) o polnoči vdrl v njeno zaklenjeno sobo ter jo začel hudo pretepati. Polkvarji ji je desni prstanec takrat je postal negibljiv.

Stara Polona je bila 3. decembra lani zaslišana pri okrajnem sodišču v Kranju. Kot priča je lažno pričala in vztrajala pri svoji ovadbi. Tudi Francet Vidmar je bil zaslišan. Ta je odločno zanikal vsako krivdo ter navedel priče, ki so potrdile da si je Polona že poleti 1928 pri četvi poškodovala s srpom prst. Nikoli jo ni pretepal. Pač se je septembra 1928 zgledil pri njej, da bi se zaradi vžitka poravnala. Takrat sta se le kregala, a dejanski se je ni lotil. Zdravnik dr. Fajdiga je pregledal Polonin dozdevno poškodovani prst, in izključil, da bi bil prst s kakim udarcem poškodovan. Polonina hči Ivana omež. Vengerji je napedel izpovedala, kako ji je nyati pravila da se je leta 1928 vžela in da je zato prst nekoliko pokvarjen.

25. marca popoldne se je na deželnem sodišču pred sodnikom-predjedincem vršila glavna razprava proti stari Poloni. Polona ni prišla k razpravi.

In v njeni odsotnosti je sodnik-pojedinec obsodil Polono zaradi krivega pričevanja ali po novem: zaknu zaradi prestopka zoper pravocedje na 1 mesec zapora pogojno za 2 leti.

Grozilna pisma pozigalcev.

Okolica Stange in Širmanskega hriba živi že nekaj časa v razburjenem razpoloženju, ker so začela prihajati na tukajšnje gospodarje in posestnike različne grozilna pisma, v katerih jim neznan pisec grozi, da jim bo upepelil domove. Zadnje čase je res divjal požar na več krajih, da omenimo samo veliki požar na ponoviškem gruntu, zatem požar v Oblakovi hosti v Sitajevcu in pri Spanu v Stangi. V grozljivih pismih navaja požigalec najprej požare v tukajšnji okolici, ki so ljudem še v živem spominu, nato pa naveže nanje svojo grožnjo: "Kar smo že naredili in požgali pa znamo še in vam obljublamo, da bo kmalu v plamenih tudi vaš grunt".

Cudni so motivi, ki jih požigalec navaja. Litajska predilnica, last Mauthnerjevega predilniškega koncerna, zaposluje v svojem obratu tudi prebivalce iz okoliških vasi, posestniške hčere in sinove. Ti prihajajo na delo predvsem pozimi, ko nimajo doma najnega dela. Zaposlitev je tukajšnjemu kmetiškemu prebivalstvu zelo dobrodošla, saj jim nudi predilniška direkcija posebno ugodnost v času, ko pride za kmeto delo na polju. Kmetiči sinovi in hčere dobe v potrebi delavski dopust, da dovrše poljska dela za domačo potrebo. Vse to neznanega grozilca jezi, zato bahteva v svojih pismih, da zapuste sinovi in hčere okoliških kmetov tukaj delo v predilnici in se drže svojega poljskega dela.

Ugotovljeno je, da so prejeli v zadnjem času grozilna pisma naslednji posestniki: Jože Koprivnikar s Širmanskega hriba, Martin Koprivnikar, sosed njegov, nato še Habič, Verbajc, Perme, Jože Kukočica kakor tudi kmeti Arh in Nebal na Širmanskem hribu.

Slično pismo je dobil nedavno tudi sin veleposestnika iz Litaje Rado Slane, nekateri delavci v sitarjevskem rudniku in dninarji Samsove žage v Zagradcu.

Orožništvo je uvedlo vsestransko preiskavo. Na podlagi zbranega materiala so osamili hudih groženj nekega 20-letnega mladenca iz Stange. Izvršili so pri njem hitro preiskavo in zaslišali sosede, ki fant niso nič kaj laskavo ocenili. Po primerjanju njegove pisave z ono, ki je v pismih, seveda nekoliko povtorjena, so napovedali osumljenca aretacija in ga oddali v zaporo litajskega sodišča.

Prijeta fabrikatorja. Med fabrikatorskimi aferami 20-odstotnih bonov smo omenili tudi tretjo, v kateri sta igrala glavno vlogo dva neznanca, ki sta poslala v upravo "Merkurja", nekega potrestrečka pri "Slonu", a sta pred njegovim povratkom pobegnila. Bala sta se detektivov, ki so prežali na nju. Enemu izmed obeh pa vendar žilica ni dala miru in se je popeje vrnil. Bil je res prijat, in sicer v osebi brezposelnega Stanka Oblaka iz Smednika, nakar so aretirali njegovega tovariša 46-letnega Franceta Hladnika iz Logatec.

POZIV!

Vsi naročniki katerim je, oziroma bo v kratkem pošla naročnina za list, so naprošeni, da jo po možnosti čimprej obnovijo. —

Uprava lista.

SAKSER STATE BANK 82 CORTLANDT STREET NEW YORK, N. Y. posluje vsak delavnik od 8.30 dop. do 6. popoldne. Za večjo udobnost svojih klientov, vsak ponedeljek do 7. ure zvečer. Poslužujemo se vsi brez izjeme, te stare in stanovitne domače banke.

Dopisi.

Girard, Ohio.

Cenjeno uredništvo! Čast mi je sprejeti slovenski javnosti, da sem prejel ekspresno pismo od našega priljubljenega umetnika opernega pevca g. Antona Šublja iz Nemetje, iz mesta Berlina. Poleg pisma mi je tudi poslal krasni program, ki obsega 19 pesmi, ki jih je pel na sijajno uspelem koncertu 24. marca. Pise pa, da so bili aplavzi tako veliki, da je moral še štiri pesmi dodati. Po aplavzi bi jih moral še več, in se je moral po šestkrat priti pokloniti. Pel je angleško-ameriška pesmi, in je bila publika tako navdušena, da ga niso pustili z odra. Na koncertu so bili tudi jugoslovanski in angleški poslani kakor tudi uradniški ameriškega poslanstva. Sam ameriški poslanik mu je pa pisal krasno pismo, in se opravičil, da se koncerta ne more udeležiti. Zatorej je naš narod lahko ponosen na našega umetnika, ki je pokazal pred tujbo publiko, kaj zna.

Pise mi, da se vidimo meseca maja ali junija. Kakor hitro se vrne nazaj med nas bo aranžiral koncerte. Zadnji teden sem se nahajal v neki tukajšnji bližnji naselbini, in so se rojaki zrazili, da ga grede poslušati, pa če je v še tako oddaljeni naselbini koncert. Poleg tega si je pa še jako izvežbal glas, ker je študiral v Milanu in sem siguran, da nas bo zopet vse očaral z našo lepo pesmijo.

John Dolcic.

PREVELIKA POZREŠNOST VAM PREZGOĐNA STAROST. Kri deluje na dva načina. Zbira iz notranjih sten želodca in črev ostanke jedilnih snovi in jih odnaša potem po vsem životu. Je tudi odvodnik. Odnša proč tudi izrabljeni material iz životnega mehanizma. Če je kri preobložena z jedjo nemore odnašati ostanke, tedaj mašinerija postane pokvarjena in ustroj bolan.

TRINERJEVO GRENKO VINO pomaga vasi krvi odnašati ostanke, pomaga prebavi in ojača ves sistem. Je najboljša tonika za spomladanske mesece. V vseh lekarnah. Vzorec dobite od Jos. Triner Co., 1333 S. Ashland Ave., Chicago, Ill.

KUPON ZA BREZPLAČNI VZOREC Dept. 72

Ime \_\_\_\_\_ Ulica \_\_\_\_\_ Mesto, država \_\_\_\_\_

DRUŠTVA KI NAMERA VATE PRIREDITI VESELICE, ZABAVE OGLAŠUJTE "GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici. CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

Peter Zgaga RAJSKA DOLINA. Rajska dolina v Californiji me zanima izza onega časa, ko sem prvič slišal o nji. Precejšnija družba Slovencev je bila konec prejšnjega stoletja zahrepnela po boljšem življenju in so se odpravili v nebesa na tam svetu — v Californijo. Vodil jih je duhovnik, ki je imel menda najboljše cilje in namene, ter jim je hotel, razen v duhovnem, tudi v gospodarskem oziru pomagati. Predno so pa dospeli do svojega cilja — do Rajske doline — je duhovnika vžela voda. Nobenega sledu ni bilo o njeni. Ker je imel pri sebi tudi vse listine in večino denarja — ni ljudem kazalo drugega, kot da so se obupani vrnili v svojo siromasno domačijo, v globoke jame in raztrgane bajte ter so do smrti preklinjali usodo, ker jim ni uresničila lepih in nebeskih sanj. Spomin na Rajsko dolino oziroma misel na Californijo pa ni umrla v nas Vzhodnjakih. Zato skrbje dopisniki, ki nas manjijo s svojimi poročili. Predvsem rojak Simonich in pa Matija Pogrlec, ki je našel v Californiji tisto, česar mu vse raneosotiske klinike niso mogle dati: zdravje in zadovoljstvo.

Kot vihra je prihurmel k ment rojak in me vprašal: — Torej greš, da gremo? — Kam? — se začudim. — Smer povej in cilj, pa bova naprej govorila in tudi šla, če ni drugače.

O — je odvrnil. — saj nas bo več, saj nas bo cela kompanija. Ves Downtown in pol Ridgewooda je odpravlja na pot. Se tisto bomo pobekali in poprašali, kar bo za prvo silo, potem pa gremo, v Californiji gremo. Če za tren ne bo denarja, pa po podplatih, in ko bomo poplate zbrusili, magari po golih kolenih. Bomo že enkrat prišli.

V duhu sem si predstavil Rajsko dolino dvajsetega stoletja in se divil vtrajnosti in odločnosti naših rojakov. In rojak je govoril ter pojasnjeval: — Kdo pa bo tukaj na Eastu v zatonem New Yorku, kjer niti dihati ni mogoče. To ni življenje. To je suženstvo, ne pa svoboda. Naprej, naprej, v solnčno Californijo!

Tako se je bil možak navdušil, da so kar silno letele okoli njega. Pozneje mi je povedal, da od žeje. Previdno sem mu pojasnil, da je Californija daleč, daleč, in da se ne sme človek kar takole na filafale podajati na pot.

O, Marička! — je vzkliknil — kaj te res ni nič v hlačah, da se braniš? Orajt, pa v New Yorku ostani in tisto žlampaj, s čimer so Italijani sode poplaknili. Mi, kar nas je, mi pa gremo v Californijo. Nič več v Upstate, nič več v Fly Creek in v Worcester, naravnost v Californijo. Še nekaj najbolj zelenih farmerjev iz okolice Cooperstowna se nam bo pridružilo.

No, samo, da so farmarji — sem se razveselil — magari, če so še tako zeleni, samo da so farmarji. Takoj vam bo lažje. Sama slamičnikarja bi se v californijskem podnebnju prav posebno ne obnesla.

O, Marička! — je zopet zaklel — kdo pa bo, če slamičkarji ne Farmerje bomo dali koj prvi dan na dijeto. Kajti nekateri imajo frdamana grla. Torej greš? — Ne vem, — sem se obotavljal.

O, kar pojdi. Se ti ni treba nič bati, saj imamo patent seboj. — Kakšen patent? — sem se začudil.

O, Marička! O, Lavdon! Kaj ne bereš kajten? — me je nahrullil. — Včasih že prečitam kako stvar — sem odvrnil skromno in resnično.

No, ali nisi čital Pogoreletvega dopisa iz Californije? — Ja, Pa kaj? — Da na leto enemu samemu slovenskemu vinogradniku izhlapi tristo galon dvajset let stare pijače? Zato smo pa napravili patent, da ga ne bo niti kapljice več izhlapele in zato se odpravljamo v Californijo.

Samo enkrat me je še dregnil pod rebra — pa niti tega ni bilo treba — v meni je že dozorel sklep, da se odpravim proti Californiji, proti St. Helenu.

Upajo, da nam bo sreča mila. Pa naj bi nam bila še tako nemila, na nekaj lahko prisegem: v vodi ne bo nihče izmed nas utonil, kot je bilo pogosto. Father Jeram.

## KRATKA DNEVNA ZGODBA

OSIP DIMOV:

### PROFESORJEV GREH

Bil je tipičen profesor — dražen, raztresen, zagrobljen v svojo znanost. Ničče bi si ga ne mogli predstavljati ulogi človeka, ki bi uganjal z mirno preracunljivostjo okrutno igro z ženskimi srci. In vendar ga je prikazalo to, kar je nekdo pripovedoval o sebi, v takšni ali vsaj približno takšni luči. "Bil sem mlad privatni docent in sem sanjari o znanstvenih uspehih, o stelleti, ki so mi jo bili napol obljubili, in samo ob sebi umevno, da me niso navdajale nobene — oprastite — erotične misli..."

Tako je pričel nekoga dne ta ljubi, stari duhovnik znanosti, ko so bili vsi tuji gostje odšli in so se vrata zaprla in je ostalo samo nekoliko najbližjih prijateljev. Bil je sam z njim, ob steklenici dobrega vina. "Ne brez truda se mi je posrežilo, da sem se priključil neki astronomski odpravi, ki je nameravala na otok Borneo, da bi proučevala popolni solčni mrk."

Zdelo se mi je, da sem najšrebrnejši med zemljani. Potovanje se je izvršilo dobro, če izvem morskobolezen, ki me je mučila šest dni, solčni mrk je bil čudovit, instrumenti so delovali točno kar pri kakšni paradji in imeli smo bogato žetev na polju znanosti. Bila mi je naloga, da predelam važen del opazovanja in da preiščem s sila zatomizirani računi novo astronomsko hipotezo ugledne znanstvene avtoritete.

Tri tedne pozneje sem bil že doma, najel sem si opremljeno sobo in sem se spravi z vno na odgovorno, najstrožje osredotočenje zahtevajoče delo. A že prvi dan sem spoznal, da ni bilo misliti na resno zbranost. Za steno — ki je bila zelo tanka in je imela poleg tega vedno zaprta vrata v sredi — se je oglašal svetel, mlad ženski glas in ni več utihnil. Preje bi se mi ne zdelo nikoli mogoče, da je kaj takšni, neumoljni glasov. Brezdomno je bilo v sobi moje sosedice se nekdo živo bitje, a jaz nisem slišal dolgo ničesar drugega razen nepretrganega ženskega samogovora. In sam sem pa tja sem razločil posamezne kratke opazke nekoga moškega, sicer pa zelo neprijetnega glasu. Potem pa se je bil izlil z obnavljeno močjo cel tok besedi, cel hudournik stavkov. Moj Bog! O čem ni vas govorila! O gledališču, o ženskih pravih, o politiki, o novih rokavicah, samnambulizmu, ribolovu, kratkih krikih, dolgih trepalnicah in o življenju v onostranstvi.

Številke in formule so mi pisale pred očmi. Delal sem napake drugo za drugo, poskušal sem od kraja, se spet zmotil, računal znova, poslušal neusahljivi vrec besed, izgubljal niti in se končno prepričal, da je ves moj trud zaman. Obupno sem odvrgl svinčnik in zapadel v stanje odrevenele groze. Šele pozneje sem se zbral, ko je samogovor za steno hipona prenehala. Truden in zbit sem poskušal, da se bi vrnil k svojemu delu, a sem le počasi napredoval. Druge-

ga dne se je začelo že zarana isto. Moja sosedica se je izkazala za načelno ljubiteljico čepenja doma. Čul sem, kako je nekdo vstopil po glaru sodeč, je bil sedaj drugi in nje glas je zvenel. Ti obiski so bili čisto nedolžnega značaja, zame pa, ki me je žejalo miru, so bili naravnost smrtonosni. Govorenje za steno se ni spreminjalo in je bilo brezkončno. Kratek odmor poldnevne, ki je pomenil za mojo dušo pravi balzam, so zvečer prekinile z obnovljeno silo nepretrgane terade. Isto naslednje dne, naslednjega večera. Bil sem pobit, raztresen uničen.

Spoznal sem prav dobro, da sem izgubil, če ona tam ne umolkne, če takoj in dokončno ne umolkne. Moje delo ne bo nikoli končano, moja kariera bo odpravljena za vselej, objubljen stola se bo razblinila v prazen privid. Kaj bi storil? Da zamenjam stanovanje? — Za to mi je manjkalo časa in sile. Delo se je mudilo, najel sem za daljši čas, vse to ni bil enostavno. A kako bi dosegel, da bi sosedica prenehala govoriti? Stal sem pred načrtovanjem, najkočljivejšim problemem težko preizkušenega človeštva: kako bi spravi govorčeno žensko v molk? Od tistih časov sem, ko je Kvantipa brezobramben Sokratu zagrenjala življenje s svojo klepetavostjo, do ženskih poslanek v angleški zbornici naših dni se trudi meški svet zaman, da bi to nalogo rešil in — se mora vdati. Jaz pa sem uvidel, da gre za vse moje življenje, da moram vse postaviti na eno karto, in nenačuden sklep je dozorel v moji notranjosti. Izgubil ne bi ničesar in nisem imel časa, da bi razmišljal.

Prežal sem nanjo na hodniku in sem zagledal visoko, vitko, na zunaj čisto nenevarno dekle. Ne da bi odvrnil od nje svojih oči — ki sem jim skušal dati poseben blešč — sem stopil k njej in sem ji dejal s prepričevalnim, malo drhtečim glasom: "Ljubim vas. Ljubim vas bom do konca svojih dni. Premislite to čisto sami in v polnem miru! Pomislite o sebi samo... o svojem življenju... Pomislite!"

Odstranil sem se, čul sem, kako je stopala počasi po svoji sobi, kako je sedla in po vsej priliki začela premišljevat. Nekdo jo je hotel posetiti, a ga je odvrnila. Tako je ostalo tudi naslednjega dne in nadaljnega in zopet nadaljnega. Moja sosedica je umolknila. Premišljevala je, popolnoma premagana od mojega drznega knockouta, in se ni mogla zbrati. Jaz pa sem delal. Blagodejen mir me je obdal. Številke so se koplile na številke, v promih črtah so se uvrščali logaritmi drug za drugo.

**RAD BI IZVEDEL** za naslov **JOHN PAVLIN**, ki je bil pred leti nekje v Mehiki. Prosim cenjene rojake, če kdo kaj ve o njem, da mi sporoči ali naj se pa sam oglasi. — **Martin Hudoklin, Box 44, Creighton Mine, Ont., Canada.** (2x 8&9)

gim, z železno logiko so se dvignali zakoni svetovne zgradbe na beli površini papirja. Bilo mi je čudovito pri duši. Bil sem v svojem elementu. Slaba vest? Stram? Kes radi moje frivolne, zabrtne igre z nič hudega slutečim dekletjim srcem? Prisegam, da nisem čutil nič podobnega. Bil sem pri svojem delu v neke vrste zamaknenosti, moja naloga me je prevzela, najmanjši očitki vesti mi niso motili visokega poleta misli, nezadržane razmaha mojega znanstvenega navdihovanja...

"A ljubi prijatelj!" je prekinil eden izmed nas profesorja. "Kaj govorite tu o vesti, o zahrbtnosti, o prevaranih ženskih srcih? V tisto dekle ste se preprosto zaljubili in ste ji to odkrito in pošteno priznali. To je vse."

Profesor je pogledal preko svojih očal sobesednika kar prestrašeno in je menil zamišljeno. "Čudno! Moja žena misli prav isto..." — "Vaša žena? Kakšen opravke ima vaša žena s tem?" — "Nu, je odvrnil profesor v zadregi: "Ona je vendar moja tedanja sosedica. Kot spodoben človek in akademik sem moral vendar svoj greh popraviti s poroko..."

### AVTOMOBILSKA CESTA NA VELIKI KLEK

Letos začno graditi avtomobilsko cesto na Veliki Klek (Grossglockner), visok skor 3800 m. Avstrijska vlada namerava namreč zgraditi novo alpsko avtomobilsko cesto iz zdravilišča Fusch do Heiligenbluta, da privabi čim več tujcev. Za novo avtomobilsko cesto je več varijant in vlada se še za nobena ni odločila.

Od ceste, vodeče iz Solnograda do Zell am See, se odcepi že pri železniški postaji Bruck-Fusch cesta vodeča do vasi Fusch skozi zdravilišče Fusch do turistijskega zavetišča Fernleiten (1123 m). Od tod projektirana cesta vodi v serpentinah po strminah k Taubachhochalmu, kjer je projektiran nov hotel. Od tu je krasen razgled v Kaefertal in na gorske velikane, ki obdajajo to krasno dolino. Tu bi vodila nova cesta na nekaterih krajih po stari "rimski" cesti, potem bi pa zavila v velikem loku proti severu, dosegla v višini 2400 metrov Nassfeld in se približala Fuschertoeleu. Od tod sta projektirani dve varijanti, ena čez Fieh-huebel (2416 m) do Glockerhaus, druga pa od Fuschera Thera jugozapadno ob robu ledenikov Brennkogel in Spilmanna do izvira Fuschera Ache. Blizu tega izvira je projektiran 3 km dolg predor pod Spilmannovim ledenikom.

Če se uresniči ta načrt, dobi Avstrija novo alpsko avtomobilsko cesto, ki bo velikega pomena za tujski promet, kajti vodila bo po najlepšem delu avstrijskih Centralnih Alp, odkoder je krasen razgled v doline. Cesto bodo morali seveda graditi let.

### BREZPLAČNI POUK.

**BOARD OF EDUCATION** nudi brezplačen pouk, ki se žele naučiti angleški in hočejo postati državljani Združenih držav. Oganite se za pojasnila v ljudski šoli št. 27, East 41. cesta v petek zjutraj od 10. do 12. sobota št. 308, ali pa v ponedeljek in srede ob 2. do 5. sobota 418.

### VODNIKOVE KNJIGE

za leto 1930

### SO RAZPRODANE

Kdor jih hoče zdaj naročiti za leto 1931, naj nam pošlje \$1 in dobil bo knjige po pošti, ko bodo izšle. Knjigarna "Glas Naroda"

## NOVA PANOGA ZDRAVNIŠKE VEDE

Generalni ravnatelj dež. zavoda za umobolne v Pragi, dr. Matej Brandejs je priobčil v Narodnih Listih "pod naslovom "Duševna hijena" zanimiv članek, v katerem pravi:

Socialna medicina, ki je oživela zanimanje za socialno šibke, narsrečne in trpeče ljudi ter je rešila v nekaterih strokah svojo nalogo s presenetljivim uspehom, je dolgo zanemarjala druge kategorije nesrečnežev, posebno duševno bolne in pohabljen. Morda zato, ker je problem težak, morda pa tudi zato, ker je veljala skrb za duševno bolne v zdravniških krogih dolgo za nevhvaležno in skoro brezzuslo. Med razlogi za propagiranje socialnozdravstvenih težav je navajala navadno tudi gospodarski moment, češ, da narod kot celota mnogo pridobi, če podpiramo slabotne podedince in izpreminjamo v koristne člane človeške družbe ljudi, ki so ji bili po svoji naravi ali pa po nesrečnem naključju samo v breme. Duševno bolni so pa veljali do novejšega časa za izgubljene in skruzanje se je zdelo vsem prizadevanje brez izgledov na uspeh. Samo stroške za umobolnice je družba razumela, ker je videla v njih primerno zavetišče, v katerem so zaprti družbi nevarni umobolni. S tem se smatrala vprašanje skrbi za duševno bolne za rešeno.

Toda to je bila velika zmotna, ki se pa da pojasniti s počasnim razvojem psihijatrije, ki je daleč zaostala za razvojem drugih zdravniških ved. Znano je, da je bilo 18. stoletje se doba trpljenja za duševno bolne. Takratno naziranje je bilo tako, da se je zdel pravičnejši pariški zdravnik Filip Pinel, ki je prvi snel temi nesrečnežem okove, za pravega junaka onim, ki so ga razumeli tako, kakor pozneje plemenita Američanka Dorothy Dix, heerka zdravnik, katere prizadevanju se je imela takratna Amerika zahvaliti, da je dobila nad 30 zavodov za umobolne. Dorothy Dix je toliko časa posredovala v senatu, da je dosegla svoj cilj.

Šele v drugi polovici 19. stoletja je nastala znanstvena psihijatrija po zaslugi mož, kakor so bili O' Connolly, Esquivol, Griesinger, Meiner, Kraepelin, Behterov in kakor sta Bitluer, Toulouse in drugi. Zda duševno bolni ne veljajo več za nevarne in škodljive člane človeške družbe, katerim ni pomočni. Nasprotno, zanimanje učenjakov za te nesrečneže je vedno večje, vedno bolj se množe poskusi lečiti duševne bolne tako, kakor lečijo zdravnik vse druge bolezni. Žal pa je prizadevanje le redko prekorači stadij poskusov. Pa tudi družba kot taka se je zadnja leta zagnala in začela posvečati umobolnim ono skrb in pozornost, ki jo v polni meri zaslužio. Na svetu je zdaj vse polno dobrotelnih društev, ki skrbijo po svojih najboljših močeh za umobolne, toda njihovo prizadevanje je večinoma ne doseže zaželjenega uspeha, ker je navadno premalo zanimanja za to človekoljubno delo, ali pa premalo gmotnih sredstev. Za veliko delo ne zadostuje dobra volja poindincev, temveč je potrebna dobra organizacija.

Pred 20 leti je nastal v Ameriki močan pokret za duševno hijeno, ki se je razširil po Zedinjenih državah in kmalu tudi po vsem svetu in je zdaj od leta do leta močnejši. Pobudo za ta pokret je dal mladi American Clifford W. Beers, ki je bil sam duševno bolan in je preživel tri leta v umobolnici. Svojo bridko usodo je opisal v knjigi, katero je porabil pozneje za propagando pokreta, ki naj bi olajšal usodo duševno bolnih po umobolnicah in izven njih. Posrečilo se mu je vzbuditi zanimanje najslavnejših učenjakov, ki so se zavzeli za duševno bolne in za mladoletne zločince. Beersov pokret ima namen preprečiti duševne bolezni in varovati duševno zdravje ljudi. To ni več, samo skrb za duševno bolne, temveč za vse, ki so po ustroju svoje duševnosti taki, da bi ne mogli biti srečni in koristni člani človeške družbe, če bi jim nihče ne priskočil na pomoč.

Svoj vzvišeni cilj hoče duševna hijena doseči deloma s proučevanjem vzrokov duševnih bolezni, deloma z ustanavljanjem posvetovalnic za vzgojo otrok in dobrih delavcev, deloma pa s sodelovanjem z vsemi javnimi in zasebnimi činitelji, delujočimi v tej smeri. To ni več teorija. V Ameriki so vpregli na živem telesu naroda vse elemente duševne hijene, ki je vrnila po izjavi dr. Angella tisočim nesrečnežev veselje do dela in vero v življenje. Rezultati v nekaterih smereh niso odgovarjali našim, toda v mnogih drugih smereh so daleč presegali vsako pričakovanje. Na pobudo ameriškega narodnega odbora za duševno hijeno so dobile skoro vse kulturne države ustanove z enakimi cilji. Nekatero so nehale delovati, ker nimajo delovnih moči in sredstev, druge pa uspešno delujejo, tako n. pr. kanadska, francoska in nemška.

Razvoj pokreta je presenetljiv. Ko je ustanavljal Beers pred 20 leti v New Havenu društvo za duševno hijeno, je bilo zbranih v privatnem stanovanju 14 udeležencev. Proslave 20-letnice društva se je pa udeležilo 600 psihijatrov, psihologov, zdravnikov, pedagogov, pravnikov in sociologov. Pokret, ki je bil pred 20 leti brez gmotnih sredstev, ima sedaj na razpolago milijonske fondne. Narodni odbori za duševno hijeno, ki vodijo doslej ta pokret, prehajajo k drugi etapi svojega delovanja, namreč k sklicanju prvega svetovnega kongresa za duševno hijeno, na katerem bo ustanovljen mednarodni odbor za duševno hijeno.

valnic za vzgojo otrok in dobrih delavcev, deloma pa s sodelovanjem z vsemi javnimi in zasebnimi činitelji, delujočimi v tej smeri. To ni več teorija. V Ameriki so vpregli na živem telesu naroda vse elemente duševne hijene, ki je vrnila po izjavi dr. Angella tisočim nesrečnežev veselje do dela in vero v življenje. Rezultati v nekaterih smereh niso odgovarjali našim, toda v mnogih drugih smereh so daleč presegali vsako pričakovanje. Na pobudo ameriškega narodnega odbora za duševno hijeno so dobile skoro vse kulturne države ustanove z enakimi cilji. Nekatero so nehale delovati, ker nimajo delovnih moči in sredstev, druge pa uspešno delujejo, tako n. pr. kanadska, francoska in nemška.

Razvoj pokreta je presenetljiv. Ko je ustanavljal Beers pred 20 leti v New Havenu društvo za duševno hijeno, je bilo zbranih v privatnem stanovanju 14 udeležencev. Proslave 20-letnice društva se je pa udeležilo 600 psihijatrov, psihologov, zdravnikov, pedagogov, pravnikov in sociologov. Pokret, ki je bil pred 20 leti brez gmotnih sredstev, ima sedaj na razpolago milijonske fondne. Narodni odbori za duševno hijeno, ki vodijo doslej ta pokret, prehajajo k drugi etapi svojega delovanja, namreč k sklicanju prvega svetovnega kongresa za duševno hijeno, na katerem bo ustanovljen mednarodni odbor za duševno hijeno.

Kongres, katerega častni predsednik bo prezident Hoover, se bo vršil letos od 5. do 10. maja v Washingtonu. Po vsem svetu je razposlal pripravljajni odbor vprašalne pole, da dobi točno sliko sedanje stanja duševne hijene in da bo lahko kongres na podlagi tega materiala sklepal o nadaljevanju dela, katerega organizacija je edinstvena. Široko je polje, kjer duševne bolezni in hibe ogrožajo mirno delo, uničujejo rodbine, kale odraslim in otrokom veselje do življenja ter vodijo v bedo, zločine in samomore. In v vseh teh smereh pomaga, rešuje, vzpodbuja in tolaži pokret za duševno hijeno.

Dr. White je dejal nedavno: — Duševna hijena je storila toliko dobrega in ima v svojem programu toliko vzvišenega, da po pravici pričakuje podpore in nasvetov vseh, ki delujejo v sorodnih strokah, pa tudi spoštovanja in zanimanja vseh ljudi.

### TEŽKOČE Z MODERNO ZNANOSTJO

Francoska poštna uprava nima sreče s svojimi znamkami. Pred nekoliko leti so umetniki vstali proti znani "seljakinji", ki je bila ovekovečena na znamkah, kasneje so obsodili in raztrgali znamko z devico Orleansko, češ, da je slika zmazek in ni vredna predstavljanja francoske narodne junakinje, zdaj pa odklonili novo znamko v korist socialnemu zavarovanju. Znamka predstavlja slavnega angela s severne strani rimske katedrale, ki so ga uničili Nemci 1. 1914. Ta umetnina se je imenovala "usmev Reimsa" in pošta jo je hotela ovekovečiti na svojih znamkah. To pot pa se niso oprli umetniki, marveč obstinno in "Društvo prijateljev rimske katedrale" je naslovilo poštному ministrtvu plamenec protest, češ, da slika nima niti najmanjše sličnosti z uničenim angelom.

### BARVA AVTOMOBILOV IN MODA

Italijansko avtomobilsko podjetje je Fiat je statistično ugotovilo, da je okus kupovalcev za barvo vozil zelo podvržen modnim kapricam. Tako je bila predlansko leto v modi zelena barva (na 1000 avtomobilov so prodali 500 zelenih), potem so sledili modri avtomobili (250 na 1000), sivi in drugi temnobarvni. Lani je prednjačila modra barva, dočim se je zelena ljudem zelo zamerila (prodali niso niti 100 zelenih vozil na 1000), letos pa je rumena na prvem mestu.

### ZASTAVE

BVILENE AMERIŠKE, SLOVENSKE IN HRVAŠKE Sigurno 25% ceneje kot drugod. VICTOR NAVINŠEK, 321 GREEVE ST., CONENAUGH, PA.

## ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE—Jugoslav Bureau

### Kisla prst.

Mnogo farmarjev se je rdečo deteljo (red clover) in medeno deteljo (sweet clover) vsako leto na svoji zemlji, ki pa je prekisla, da bi detelja na nji uspeła. To stane farmarja predrago. To se pravi metati proč dolarje za semena in mnogo truda zaman. Ako bi se zapravili denar vporabili za nakup apna, mnogo farmarjev bi lahko popopnili vse svojo kisljo zemljo. — Vsak farmar zlahka poizkuša prst, dali potrebuje apna za uspešno rast detelje.

Vse prsti ne potrebujejo apna. Farmarja, ki apnijo zemljo brez poizkusa, ravna jo na stevo.

### Kaj je kislosti prsti?

Potrata deteljnih semen je dostikrat posledica okolišine, da farmar ne razume, kaj je pravzaprav kislost prsti. V praktične svrhe naj zadostuje, da povemo, da "kislja" prst (acid soil) je ona, ki ne vsebuje zadosti apna za rast naših običajnih strošene (legumes), zlasti pa detelje in alfife. "Sladka" zemlja (sweet soil) na drugi strani je ona, ki vsebuje zadosti apna za dobro rast teh bilj.

Ker medena detelja raste bujno ob cesti, farmar dostikrat sklepa, da bi morala tako rasti tudi na pešlju okraj plotu. Zato utegne posejati medeno deteljo na polju, ki je prekislo za deteljo, in morda pomnoži to leto za letom, pa se ne more ne zaupati, kakaj ne more uspeti. Poizkus prsti ob cesti, kjer ta detelja raste, bo pač pokazal, da je ta prst sladka, dasi prst v obdelanem polju pokaže ob poizkusu, da je odločno kislja.

Razlog za tako razliko je ta, da je bilo apno v obdelani prsti hitreje vporabljeno kot ono ob cesti. Tekom 50 ali 75 let stalnega obdelovanja se je zaloga apna v prsti znižala. Nekaj apna odvzema iz prsti rastlina, ki v nji raste, ki razmeroma je majhen del. Največ apna se izgublja vsled delovanja vode. Dezevnica, ki prodira skozi prst, raztaplja velik del apna in ga odnaša s seboj. Do 500 funtov apna za vsak akter obdelana zemlja se na tak način lahko izgubi v enem letu. Apno pod neorano zemljo se težje raztaplja in zato ni tam zauba tako velika.

### Kako naj farmar ve, dali prst potrebuje apna?

Seveda je mogoče preizkusiti prst s tem, da se poseje medena detelja. Dobra ali slaba rast bo takaj dokazala, da je prst sladka ali kislja, kajti medena detelja redkoma raste na kislji prsti. Ali tak preizkus stane preveč seveda.

Za srečo pa imamo jako bolj enostaven in cen način, da najdemo, dali je prst kislja ali ne in posledno dali potrebuje apna ali ne. Ta preizkus se imenuje "Comber test" ali "potassium thioeyanate test". Snov, ki se rabi za ta preizkus je raztopina omenjene snovi v alkoholu. Stiri odstotna raztopina potas-

seveda je mogoče preizkusiti prst s tem, da se poseje medena detelja. Dobra ali slaba rast bo takaj dokazala, da je prst sladka ali kislja, kajti medena detelja redkoma raste na kislji prsti. Ali tak preizkus stane preveč seveda.

### Brez sledu je izgnila.

Na Jožefovo je prišla v Maribor 32-letna viničarjeva žena Elizabeta Talijanova iz Ložan. Dopolndne je na Glavnem trgu nakupovala, potem pa je odšla v stolnico. Od takrat je izgnila vsaka sled za njo. Vsa poizvedovanja policije in njenih svojev so ostala doslej brezuspešna.

### Preizkusa se prst na ta način, da se kosček prsti postavi v steklenico ali kledico in nalihe malo te raztopine. Na to treba dobro stresiti, da se vse pomeša. Ako raztopina ostane brezbarvna, pomenja, da je prst "sladka", z drugimi besedami, da ne potrebuje apna. Ako raztopina postane rdeča, pomenja, da je prst kislja. Čim bolj rdeča postane raztopina, tem bolj kislja je prst.

### GANDHIJEVA NAMESTNICA

Navelicani smo se že demoničnih žensk, čijih čudno početje silkuje neštevilni francoski romani in ameriški filmi. Zda se bomo nekoliko oddahnil, ker skrbijo za sprejembo Angležine. Vsekakor moramo revidirati naše nazore o svetovnih turistinjah v kockastih plaščih, fotografskim aparatom in vodnikorm v roki. "Timesov" je poročevalec, ki je čital Mahatmo Gandhija pred začetkom indijske brezkrvne vojne, je našel poleg preroka mlado belo ženo z izmuznim obrazom. Klečala je na tleh sukala vreteno in obenem vneto poslušala učitelja. Novinar jo je spoznal. To je bila Miss Maude Slyde, edina hči Sir Johna Slydeja, nekdanjega poveljnika britske mornarice v Indijskem oceanu, ki je bil očeta pededoval persko čast in naslov, gradove na Angleskem ter veliko imanje. Pred leti je živela Miss Maude kakor vse mlade Angležine v visokih krogih: čitala je uganjala sport in veliko potovala. A nekoe je v Parizu kupila Rollandovo knjigo o indijskem preroku. Čitala je je vsa noč, ne da bi zatihnila oči, in drugega dne je pisala v Indijo pismo. Prošla je Gandhija, naj jo sprejme kot učenko in ji razodene resnico. Gandhi je pristal na to prošnjo. Se leto dni je študirala Miss Slyde v Evropi indijski jezik, zgodovino in šege. Nato je odvrnila iz prsti rastlina, ki v nji raste, ki razmeroma je majhen del. Največ apna se izgublja vsled delovanja vode. Dezevnica, ki prodira skozi prst, raztaplja velik del apna in ga odnaša s seboj. Do 500 funtov apna za vsak akter obdelana zemlja se na tak način lahko izgubi v enem letu. Apno pod neorano zemljo se težje raztaplja in zato ni tam zauba tako velika.

Prst, raztaplja velik del apna in ga odnaša s seboj. Do 500 funtov apna za vsak akter obdelana zemlja se na tak način lahko izgubi v enem letu. Apno pod neorano zemljo se težje raztaplja in zato ni tam zauba tako velika.

Kako naj farmar ve, dali prst potrebuje apna?

Seveda je mogoče preizkusiti prst s tem, da se poseje medena detelja. Dobra ali slaba rast bo takaj dokazala, da je prst sladka ali kislja, kajti medena detelja redkoma raste na kislji prsti. Ali tak preizkus stane preveč seveda.

Naročite SLOVENSKO-AMERIKANSKI KOLEDAR za leto 1930 ki je letos izredno zanimiv. POŠLJEMO VAM GA POŠTNO PROSTO ZA 50c KNJIGARNA "GLAS NARODA" 216 West 18 Street New York, N. Y.

Mali Oglasi imajo velik uspeh Prepričajte se!

# SIROTA

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil G. P.

(Nadaljevanje.)

— Well, koliko časa jo imaš? — je vprašala Nana. — Govori, kako si prišla do nje?

Jerica se je bala moških. Ni hotela priznati, kdo ji je podaril mačko. Vedela je, da bo še hujske za njo, če bo izvedela Nana, da ji je podaril stari prižigalec luči.

Starec je bil še vedno slabo razpoložen napram ženski, kajti videl je, kako je pretepla malo deklico radi razlitiga mleka ter jo močno omerjal.

Vsed tega je rajše molčala. Izbruhnila pa je v solze.

— Pojdi, — je rekel Jimmy, — daj nam večerjo ter pusti deklico pri miru!

Nana se je godrnjaje p-korila.

Ko je bila večerja končana, je pričel igrati pred hišo lajnar. Moški so izstopili, da se pridružijo množici, ki je opazovala kretnje optice, plešoč ob igranju gredje.

Tudi Jerica je odhitela k oknu.

Vzradoščena nad kretnjami živalice, je zrla na moža in optico, dokler nista oba izginila.

Medtem pa je popolnoma pozabila na svojo mačko, ki se je izmuznila iz rok, skočila na mizo ter pričela jesti ostanke večerje.

Lajnar ni še izginil popolnoma iz vidika, ko je Jerica zapazila prižigalec luči, ki je prihajal po ulici navzgor.

Sklenila ga je opazovati, kako bo prižigal luči, a nenkrat jo je znožil jezni krik Nane, ki je strgala njeno mačko z mize.

Jerica je skočila na stol, da resi žival ter ujela Nana za roko. Slednja jo je pahnila nazaj ter vrgla mačko v kot.

Jerica je slišala nenaden pljus ter bedno mijavkanje. Nana je vrgla ubogo živalico v veliko posodo vrele vode.

Uboga žival se je zvilila še parkrat ter nato poginila v strašnih mukah.

Jerica se je grozno pazkajala.

Brez obotavljanja je dvignila velik kos lesa ter ga vrgla Nani v obraz. Kri ji je pričela vreti iz rane. Nana pa je komaj občutila udarac, tako strašno je bila jezna na otroka.

Skočila je proti nji, jo zagrabila za ramena, odprla hišna vrata ter jo vrgla ven.

— Nikdar ne prestopi več mojega praga! Ti grda stvar!

Tako je rekla ter pustila otroka samega v mrzli zimi.

Kadar je bila Jerica jezna, je vedno jokala naglas. — Tučila je ter hitro izbrala svoje moči.

Ko se je znašla naenkrat na cesti, je pričela kričati. — ne iz strahu, da so jo vrgli iz edinega doma, katerega je imela ter jo pustili sa ona čisto, kjer bi gotovo zmrznila še predno bi napočilo jutro, temveč vsled gorja, ki je napolnilo njeno dušo. Pokleknila je na tla ter si pokrila obraz z obema rokama.

Naenkrat pa se je znašla na lestvici Trucmana Flinta, ki je slovela proti ograji. True jo je držal dosti visoko, da je lahko spravil njen obraz proti svojemu ter jo vprašal, kaj je z njo.

Jerica pa je mogla le vzdihniti ter reči:

— Moja uboga mačica!

— Kaj, mačka, katero sem ti dal? Ali si jo izgubila? Ne jokaj!

— Nisem je izgubila, — se je jokala Jerica še hujske in True se je konečno zbal še za otroka.

Napravil je vse mogoče, da jo potolaži ter ji rekel, da se bo pretiladila na mirnem zraku in da mora iti v hišo.

— Ne pusti me noter, tudi če bi hotela, — je rekla Jerica.

— Kdo te ne pusti noter? Tvoja mati?

— Ne, Nana Grant.

— Kdo je Nana Grant?

— Ona strašno, zlobna ženska, ki je utopila mačico v vreli vodi.

— Kje pa je tvoja mati?

— Nimam je.

— Čegava si toraj, uboga stvarica?

— Nikogar. Nikjer nimam nobenega opravka!

— S kom živiš? Kdo skrbi za te?

— Živeim sem pri Nani Grantovi. Jaz jo sovražim. Vrgla sem vanjo poleno ter želim, da bi jo ubila!

— Tiho tiho. Pojdi in govori z njo!

True jo je potegnil k vratom ter jo skušal poriniti noter. Ona pa se je upirala tako odločno, da jo je pustil zunaj ter odšel sam v sobo, kjer si je Nana čezovala glavo. Povedal ji je, da boljše če pokliču deklico takoj noter, ker bi zunaj lahko zmrznila.

— Ona ni moj otrok, — je rekla Nana. — To je najbolj hudobno bitje kar jih je kdaj živela. Čudim se, kako sem jo mogla trpeti toliko časa. Sedaj upam, da je nikdar več ne uzrem! Obesiti bi jo morali, ker mi je strla glavo. Mislim, da ima peklensčka v sebi!

— Kaj bo iz nje? — je rekel True. — Zelo mrzla noč je. Kako bi vam bilo, madama, če bi jo jutri našli zmrzjeno na vašem pragu?

— Ali je to vaš business? Skrbite prosim vas, zase. Odnosite jo domov in videli boste, kako hvaležna je. Jaz ničim imeti nikakega nadaljnega opravka z njo! Lastnina mesta je in ono naj skrbi zanjo. Za vas je pa boljše, da se ne vtičete v stvari, ki vas niti moló ne brigajo. Enkrat za vselej!

True ni hotel poslušati še nadalje. Odhitel je proč.

Jerica se je prenehala jokati, ko je prišel ven ter se ozrla v njegov obraz z največjim zanimanjem.

— Well, — je rekel, — ona pravi, da se ne smeš vrniti!

— Kako vesela sem! — je rekla Jerica.

— Kam pa nameravaš?

— Ne vem. Mogoče bom šla z vami ter vas gledala prižigati luči.

— Kje pa bo spala noč?

— Ne vem, kje. Nikakega doma nimam. Mogoče bom spala zunaj, kjer lahko vidim zvezdice. Danes pa je mrzlo, kaj ne?

— Moj Bog, zmrznil boš, otrok!

— Moj Bog, kaj bo z menoj!

— Le Bog ve!

True se je ozrl vanjo ter se čudil. Ni je mogel pustiti zunaj, v tako mrzli noči. Ni pa vedel, kaj naj stori z njo doma, kajti živel je sam ter bil ubog. Po nadaljnem razmisleku pa je sklenil nučiti ji vsaj zavetje, ognja in hrane vsaj za to noč.

— Pojdi z menoj, — ji je rekel.

Jerica pa je tekla ob njegovi strani, ne da bi vprašala kam gresta.

True je moral prižigati še nekako ducač svetilk, predno je bila njegova služba končana.

Jerica ga je opazovala prižigati vsako svetilko, tako pozorno, ko da je to njen edini posel. Ko sta korakala že precej časa, ga je vprašala, kam gresta.

— Domov, — je rekel True.

— Ali greš res domov? — ga je vprašala Jerica.

— Da, — je rekel True. — Tukaj je!

Odprl je vrata, vodeča na majhno dvorišče, ki se je raztezalo ob vsej dolžini dvonadstropne hiše.

True je živel v zadnjem koncu te hiše.

Oba sta odšla noter.

Jerica se je tresla. Njeni majhni, goli nožici sta bili sivi od maraza. V kuhinji je bila peč, a nikakega ognja v njej.

(Je prihodnjič.)

## STAROST JE NEOZDRAVLJIVA BOLEZEN

Nemška pisateljica Ossip Schubin je čestitala "večno mlademu predsedniku" in izrazila misli vseh, kdor je osebno videl Masaryka in občudoval njegovo zdravje in mladensko čilost, kljub visoki starosti 80 let. Lahko si mislimo, koliko deputacij je moral sprejeti Masaryk ob jubileju, koliko brzojavnih in pismenih čestitk je moral prečitati in kako naporne dni je preživel poleg običajnih predsedniških poslov. Večina ljudi bi rada preprečila naravni vpliv let ali pa starost vsaj nekoliko odgodila, toda malokomu je dano preživljati jesen življenja pri polnih fizičnih in duševnih močeh.

Moderne pomlajevalne metode slone na transfuziji mlade krvi v obrabljeni organizem. S tem je zopet enkrat dokazano, da so imeli naši predniki dobre ideje, samo njihove metode so bile večas napadne. Papežu Inocenciju VIII. so podali leta 1492. toplo kri treh mladeničev, ki so tej operaciji podlegli, toda papež s tem ni postal nič lažja en dan mlajši. Če bi se bila njegovemu židovskemu zdravniku pomlajevalna operacija posrečila, bi bila imela katoliška cerkev tri mučenike ali celo tri svetnike več. Sto let pozneje je poskusila to metodo ogrsko grofica Bathory, ki je pa šla še mnogo dalje. Dala se je namreč poskropiti s toplo krvjo 650 mladih deklet. Toda tudi to ni pomagalo. Moderna medicina ne operira več z velikimi dozami. Nekaj kapljic seruma napravi v organizmu revolucijo in nekaj centimetrov krvi, vzete iz dekilne roke brez najmanjših bolečin, stori več nego polna skleda krvi, s katero se je škropila grofica Bathory.

Pariški Voronov, berlinski Doppler in dunajski Steinach pomlajajo ljudi z optičnimi žlezami kirurški načinom, poleg teh pa priporoča Javorski strogo medikalno metodo. Mož misli, da je po dolgem eksperimentiranju dosegel svoj cilj in v knjigi: "Kako se pomladim" razlaga, da je izležil z mlado krvjo pri starih ljudeh 54 primerov splošne oslabelosti, 39 primerov povečanega krvnega pritiska, 22 primerov nevraštenije, 17 primerov splošne oslabelosti in 17 primerov hude živčne bolezni. Za 10 do 15 let je baje pomladil celo legijo 50, 60 in 70 let starih ljudi.

Človek je kakor odtrgana roža, ki je neizogibno obsojena na smrt, pa naj jo še tako negujemo. Z raznimi pripomočki, katere poznajo najbolje vrtnarji, se da ohraniti odtrgana roža nekaj časa sveža, končno pa uvene in se posušijo. Pomlajevalno metodo Javorskega bi lahko primerjali z menjavanjem vode v katero postavimo odtrgane rože. Ne zadostuje torej enkratno cepljenje, treba ga je vsaka tri leta obnoviti. Najbolje pa je črpati mladost iz lastnih sredstev. Tizjan je ustvarjal v polni meri še kot 85letni mož. Leon XIII. je upravljal cerkev še ko je bil star 83 let. Francoski zdravnik Boissy je hodil k bolnikom na dom, ko je bil

star že 120 let. Mečnikov je poznal ruskega kirurga Poltima, ki je doživel 140 let, čeprav je bil na svojega 25. leta vsak večer pijan. Zdravniška kronika pozna 100 let stare strastne kadilce in pijance. V Savoiji je dočakala neka ženska visoko starost 114 let kljub temu da je popila vsak dan 40 skodelic kave.

S tem je rečeno, da zmernost ni vedno edina pot do visoke starosti in da nimajo prav oni, ki trdijo, da so dosegli visoko starost zato, ker so se izogibali alkohola in nikotina. Ljudje, ki ostanejo dolgo mladeniško čili in zdravi, so pač redki in srčne izjeme. Pravila v tem pogledu ni ni tudi zanesljive pomlajevalne metode zaenkrat se nimamo.

### Nesrečen padež z motocikla.

23. marca se je pripetila prevašjo v D. M. v Polju hujska nesreča. Železostrugar 25-letni Elbin Fink se je vozil skozi vas z motociklom, moral pa je zaradi neke ovire nenadoma motor silovito zavreti. Posledica tega je bil močan sunk, na kateca se je Fink premalo pripravil. Vozáč je zaradi tega odletel z motocikla, padel na glavo in oblezel na tleh s hudimi poškodbami na glavi, dobil pa je tudi notranje poškodbe. Poškodovanca so prepeljali v splošno bolnišnico z nekim privatnim avtomobilom.

### SEZNAM ARANŽIRANIH KONCERTOV.

- 12. aprila: Herminie, Pa.
- 20. aprila: Cleveland, O.—Collinwood.
- 18. maja: Chicago, Ill. (Orchestra Hall).
- 25. maja: Milwaukee, Wis.
- 2. junija: Calumet, Mich. (Opera House).
- 7. junija: Traumatic, Mich.
- 15. junija: Ely, Minn.
- 22. junija: Duluth, Minn.

Naslov: Banovec R.  
6233 St. Clair Ave. Cleveland, O.

## CENA DR. KERMOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

### Angleško-slovensko Berilo

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo \$2.—

naročite ga pri KNJIGARNI "GLAS NARODA" 215 West 18 Street New York City

### Vsakourstne

# KNJIGE

POUČNE KNJIGE  
POVESTI in ROMANI  
SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

## "GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

Telephone: CHELSEA 3878

POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN  
V TEM LISTU VSAKI TEDEN

## POZOR, ROJAKI

Is naslova na listu, katerega prejimate, je razvidno, kdaj vam je naročina pošla. Ne čakajte toraj, da se Vas opominja, temveč obnovite naročnino ad direktno, ali pa pri enem sledečih naših zastopnikov.

### CALIFORNIA

Pontana, A. Hochevar  
San Francisco, Jacob Laushin

### COLORADO

Denver, J. Schutte  
Pueblo, Peter Cullig, John Gern  
Frank Janesh, A. Saffil.  
Salida, Louis Costello.  
Walsenburg, M. J. Bayuk.

### INDIANA

Indianapolis, Louis Banich

### ILLINOIS

Aurora, J. Verbich  
Chicago, Joseph Bilsh, J. Bevil  
Mrs. F. Laurich, Andrew Spillar.  
Cicero, J. Fabian.  
Joliet, A. Anzell, Mary Bambic.  
Zaletel, Joseph Hrovat.

### LA SALLE, J. Spelich.

Mascoutah, Frank Augustin  
North Chicago, Anton Kobal  
Springfield, Matija Barborich  
Summit, J. Horvath.

Waukegan, Frank Petkovšek  
Jož Zelenec.

### KANSAS

Girard, Agnes Močulč.  
Kansas City, Frank Žagar.

### MARYLAND

Steyer, J. Černe.  
Kitzmiller, Fr. Vodopivec

### MICHIGAN

Calumet, M. F. Kobe  
Detroit, Frank Stular, Ant. Janecich.

### MINNESOTA

Chisholm, Frank Gouše, A. Panian, Frank Pucelj.  
Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula  
Eveleth, Louis Gouše.  
Gilbert, Louis Vessel  
Hibbing, John Povše  
Virginia, Frank Hrvatic  
Sheboygan, John Zorman.  
West Allis, Frank Skok.

### MISSOURI

St. Louis, A. Nabrgoj.

### MONTANA

Klein, John R. Rom.  
Roundup, M. M. Panian  
Washoe, L. Champa.

### NEBRASKA

Omaha, P. Broderick.

### NEW YORK

Gowanda, Karl Sternisha.  
Little Falls, Frank Masla.

### OHIO

Barberton, John Balant, Joe Hui.  
Cleveland, Anton Bobek, Chas. Karlinger, Louis Rudman, Anton Sincich, Math. Slapnik.  
Euclid, F. Bajt.  
Girard, Anton Nagode.  
Lorain, Louis Balant in J. Kunšec  
Niles, Frank Kogovšek.  
Warren, Mrs. F. Raclar  
Youngstown, Anton Kikelj.

### OREGON

Oregon City, J. Koblar.

### PENNSYLVANIA:

Ambidge, Frank Jakše.  
Bessemer, Louis Hribar.  
Braddock, J. A. Germ.  
Broughton, Anton Ipavec.  
Claridge, A. Yerina  
Conemaugh, J. Brezovec, V. Rovansk.

Crafton, Fr. Machek.  
Export, G. Frzvič, Louis Šupančič, A. Škerlj.

Farrell, Jerry Okorn.  
Forest City, Math. Kamlin.  
Greensburg, Frank Novak.  
Homer City in okolico, Frank Frenchack.

Irwin, Mike Paushek.  
Johnstown, John Polanc, Martin Korosheta.

Krayn, Ant. Taučič.  
Luzerne, Frank Balloch.  
Manor, Fr. Demšar.  
Meadow Lands, J. Koprivšek.  
Midway, John Žust.  
Moon Run, Fr. Podmlšek.  
Pittsburgh, Z. Jakše, Vinc. Arb in U. Jakobich, J. Pogacar.  
Presto, F. B. Demšar.  
Reading, J. Pezd'rc.  
Steelton, A. Hren.  
Unity Sta. in okolico, J. Škerlj, Fr. Šchlifer.

West Newton, Joseph Jovan  
Willock, J. Pernel.

### UTAH

Helper, Fr. Krebs.

### WEST VIRGINIA:

Williams River, Anton Svet.

### WISCONSIN

Milwaukee, Joseph Tratnik in Jos. Koren.

### WYOMING

Rock Springs, Louis Šaucher.  
Diamondville, F. Lumberč.



11. aprila:	Paris, Havre Homerik, Cherbourg Pentland, Cherbourg, Antwerpen Bremen, Cherbourg, Bremen	30. aprila:	Mauretania, Cherbourg Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg President Roosevelt, Cherbourg, Bremen
12. aprila:	Minneapolis, Cherbourg St. Louis, Cherbourg, Hamburg Leviathan, Cherbourg	1. maja:	Dresden, Cherbourg, Bremen
14. aprila:	Beliance, Cherbourg, Hamburg	2. maja:	Paris, Havre Homerik, Cherbourg, Bremen Rottterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
16. aprila:	Aquitania, Cherbourg President Harding, Cherbourg, Bremen	3. maja:	Cleveland, Cherbourg, Hamburg Belgeland, Cherbourg, Antwerpen
17. aprila:	Stuttgart, Cherbourg, Bremen	4. maja:	Minneapolis, Boulogne sur Mer, Cherbourg Leviathan, Cherbourg
18. aprila:	De France, Havre Olympic, Cherbourg Lapland, Cherbourg, Antwerpen	7. maja:	Aquitania, Cherbourg New York, Cherbourg, Hamburg America, Cherbourg, Bremen
19. aprila:	Milwaukee, Cherbourg, Hamburg Conte Grande, Napoli, Genova	8. maja:	Columbus, Cherbourg, Bremen Olympic, Cherbourg Pentland, Cherbourg, Antwerpen Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
23. aprila:	Berengaria, Cherbourg Hamburg, Cherbourg, Hamburg George Washington, Cherbourg, Bremen	10. maja:	Minneapolis, Cherbourg Conte Biancamano, Napoli, Genova
24. aprila:	Berlin, Boulogne sur Mer, Bremen	12. maja:	Europa, Cherbourg, Bremen Republic, Bremen
29. aprila:	Majestic, Cherbourg Europa, Cherbourg, Bremen Statenland, Boulogne sur Mer, Rotterdam Westernland, Cherbourg, Antwerpen	14. maja:	Vulkania, Trst Berengaria, Cherbourg St. Louis, Cherbourg, Hamburg President Harding, Cherbourg, Bremen
26. aprila:	Minnetonka, Cherbourg Saturnia, Trst	15. maja:	De France, Havre Stuttgart, Cherbourg, Bremen Majestic, Cherbourg, Antwerpen Lapland, Cherbourg, Antwerpen New Amsterdam, Boulogne sur Mer, Rotterdam

## 6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanja na ogromnih parnikih:

PARIS 11. aprila; 2. maja (4 P. M.) (7 P. M.)

ILE DE FRANCE 18. ap. 15. maja (7 P. M.) (8 P. M.)

FRANCE 30. maja. (7 P. M.)

Najkrajša pot do Seizaniel Vankdo je v posebni kabli z vsami modermimi udobnostmi. Pijača in slavnja francoska kuhinja, izredno niske cene. Vračajte kalendarje ali pooblaščenega agenta ali

**FRENCH LINE**  
19 STATE STREET  
NEW YORK, N. Y.

## Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdaj je namrečen potovati v stari kraj, je potrebno, da je počen o potnih listih, priljagi in drugih stvarih. Vsed naše dolgotrajne izkušnje vam mi samoremu dati najboljša pojasnila in priporočamo vedno in prvotratne brošurke.

Tudi nedrjavljani samoremu potovati v stari kraj na obisk, toda preskrbeti si morajo dovoljenje za povrnitev (Return Permit) iz Washingtona, ki je veljaven za eno leto. Brez permita je sedaj nemogoče priti nazaj tudi v teku 6. mesecev in tati se ne pošiljajo več v stari kraj, ampak ga mora vsak prostile osebno dvigniti pred odpotovanje v stari kraj. Prošnja za permita mora vložiti najmanje eden mesec pred nameranim odpotovanjem na on, ki potujejo preko New Yorka je najbolje, da v prošnji osnađite naj se jhu pošlje na Barge Office, New York, N. Y.

### KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Glasom nove ameriške priseljeni se postave, ki je stopila v veljav. prvim julijem, naša jugoslovanska kvota 845 priseljencev letno, vodni vizeji se izdajajo samo onim orošicem, ki imajo prednost v kvoti in ti no: Starši ameriških državljanov, može ameriških državljanov, ki so se po 1. juniju 1928. leta poročili, icne in neporočeni otroci izpos 8. leta poljedelcev. Ti so opravičeni lo prve polovice kvote. Do drugi polovice pa se opravičeni čen neporočeni otroci izpos 21. letnih nedrjavljanov, ki so bili po stavno pripuščeni v to dežel' za stalno bivanje.

Za vsa pojasnila se obračajte na posnano in sanceljive

## SAKSER STATE BANK

83 CORTLANDT STREET  
NEW YORK